

Índex

Presentació.....	7
Pròleg.....	9
Introducció.....	13
Segrest i mort de Francesc Perpinyà	15
Els personatges.....	37
L'enigma Parrot.....	53
Documentació.....	71
Protocols notariaus, parroquials i altres documents.....	73
Índex.....	75
Documents sobre Jaume Banqué Bas àlies lo Parrot.....	81
Documents sobre Antoni Tarragó Romà àlies lo Masclet	203
Documents sobre Francesc Perpinyà Massot.....	217
Documents annexos.....	235
Genealogies	241
Notícies de diaris i de llibres de l'època.....	245
Índex.....	247
Cronologia bàsica.....	313

Presentació

Al llarg dels anys la història de Mollerussa ha estat, com en moltes comunitats, transmesa de forma oral. I amb el temps, doncs, els transmissors l'han omplert d'un caràcter llegendari que li ha donat un toc de veracitat i intriga que ens ha permès conformar-nos amb una manera d'entendre el passat, a voltes injust, a voltes inconcret. Parlo del Jaume Banqué, *el Parrot*, l'arxiconegut "alcalde" de Mollerussa que fins i tot té dedicat un gegant de la ciutat. La veu popular, les llegendes explicades i altres històries han forjat un personatge que anava més enllà de la seva condició d'alcalde d'una època determinada, per allà al segle XIX. Parlar del Parrot era parlar de bandolers, de túnels subterranis, d'unces d'or, de l'hostal Cal Met, de diligències... Era, en definitiva, parlar d'un personatge de caire més aviat fosc i malfactor de la història de Mollerussa.

Però arran del resultat de l'extens i rigorós treball de recerca que, de la figura del Parrot, han fet en Felip Gallart i en Vicent Lladonosa, ens apropem a una història diferent. De l'anàlisi dels documents, actes de judicis, mitjans de comunicació de l'època, documents d'església..., conjunyats amb els moments polítics i el context històric, els autors ens presenten un personatge diferent al que fins ara teníem en l'imaginari. Si més no, la lectura del treball que han fet els autors ens permet formular diferents teories del perquè de la trama de l'assassinat del diputat Perpinyà. Arran de l'acusació i el posterior dictamen de pena de mort de lo Parrot se'n va començar a teixir la llegenda.

Reconec que quan vaig conèixer aquest treball vaig tenir, per un moment, el dubte de fer-lo públic. Ho dic perquè amb la seva publicació, molt probablement, desmuntaríem un mite. Però, per justícia, per respecte al passat, pel rigor de la recerca i del treball ben fet i perquè no

podem viure encastats en una mentida, el dubte només va durar un instant. A més a més, probablement desfem un personatge, una llegenda, però, amb aquest treball, Lo Parrot entra a la història des d'un altre punt de vista més ajustat a la realitat.

Certament, aquest estudi en forma d'assaig no esvaeix totes les incògnites, però el que sí fa és formular nous enigmes i nous interrogants a uns moments de la nostra història, aportar una mirada crítica i retratar un personatge més real que el que se'ns ha transmès.

Vull agrair la generositat del Felip i del Vicent, de posar el seu magnífic treball de recerca a l'abast de tothom. Aquest assaig recopilatori de documents que espremen al màxim les fonts de l'època és la millor feina d'aproximació històrica que s'ha fet del personatge i serà bàsic i fonamental per a totes les persones que vulguin acostar-se a conèixer a la figura de Lo Parrot i, en conseqüència, a la Mollerussa del segle XIX.

És probable que aquest treball inspire novel·les, escrits i potser algun documental. I és que queda clar que el nostre passat és ple d'històries i de trames sociopolítiques que no tenen res a envejar a cap novel·la històrica o de ficció contextualitzada en la societat catalana del segle XIX.

Reitero l'agraïment al Felip i al Vicent pel seu esforç altruista, que només podem recompensar amb la publicació d'aquest llibre. La seva acurada feina fa que avui Mollerussa pugui afrontar amb més rigor el seu passat i, per això, com a alcalde, em sento orgullós i satisfet de contribuir a fer justícia a la història.

Marc SOLSONA AIXALÀ
Alcalde de Mollerussa

Pròleg

Lo Parrot, la llegenda

Som al mes de juliol de 1846 i Mollerussa és a punt d'entrar a la història de la mà d'un dels seus habitants, lo Parrot. Mollerussa és un lloc petit, però compta amb un personatge, un ric hisendat, l'alcalde de la vila, que controla el poble i l'hostal amb la seva posta de cavalls per a diligències. Un home que té una enorme influència a la província..., si el cap polític de Lleida emprèn un viatge i passa per Mollerussa s'atura a casa seva per demanar-li parer..., si el capità general de Catalunya ve a Lleida, té parada obligatòria a la casa del Parrot...; quan a Mollerussa es fa Festa Major, qui la paga és ell i les famílies més benestants dels pobles dels voltants són acollides a casa seva..., el Parrot, sembla que visqui damunt una mina d'or.

Sota aquesta aparença de bonhomia, la llegenda ens explica que s'hi amaga un dels homes més desprietats que hagi conegut mai la Plana d'Urgell. Durant la guerra carlina (1833-1840), que feia d'alcalde va vendre el poble als carlistes a canvi de diners i acabada la guerra tenia al seu servei unes bandes de malfactors que, amb les informacions que els donava sobre negocis fets a la comarca, atracaven de nit les cases d'hisendats i n'aconseguien sempre bons botins o assaltaven amb èxit diligències amb les pagues de funcionaris o de l'exèrcit. La gent de la comarca no se'n sabien avenir, de com els lladres podien tenir informacions tan precises.

El Parrot ara és a l'hostal. Pensa que un dia o altre la sort se li acabarà, ha vist com alguns hisendats se'l comencen a mirar de reüll —si hi ha mala collita, ell continua amb les mateixes despeses— i li arriben rumors sobre l'origen incert de la seva riquesa. És l'hora de donar un gran cop, d'arriscar-se al tot o res i, si se'n surt, retirar-se... El sol pica fort i

entre aquestes para la diligència que va camí de Lleida per abeurar els cavalls, i el cotxer, mentre es refresca, li comenta: “A Bellpuig, hi he deixat un home, diria que és una de les persones més riques de Barcelona, parlava de comprar terra, de gastar-se milions com qui fa espetegar els dits, ha anat a Bellpuig i no s’ha presentat, li he deixat a terra les maletes, segur que agafarà la diligència correu de la tarda...”

La sort està tirada, els daus roden per terra....., per bé o per mal, res no tornarà a ser igual...

Lo Parrot, la fiistòria

Aquesta era la llegenda que coneixíem fins ara. Felip Gallart i Vicent Lladonosa feia anys que estudiaven la figura del Parrot i en fa un parell que decidiren oblidar-se del Parrot i de centrar-se a investigar i a saber sobre l’home, la persona de carn i ossos que fou Jaume Banqué i Bas. Han treballat amb entusiasme fent un buidatge metòdic dels arxius de Lleida, Balaguer, Cervera, Barcelona..., dels arxius municipals i parroquials i de les hemeroteques de l’època.

Els resultats de la seva investigació capgiren fins a l’insospitat tot el que creiem que sabíem de Jaume Banqué i desfan la llegenda del Parrot fins a convertir-la en cendres. També investiguen, desfent força errors, el seu lloctinent Antoni Tarragó àlies lo Masclet, i la seva víctima, l’exdiputat Francesc Perpinyà. I també retraten els temps...; de finals de 1846 llegireu una carta d’agraïment de tots els gran propietaris de la plana de Lleida al capità general de Catalunya on, salvant les distàncies, es pot interpretar com la felicitació que farien al cap de la guarnició que els protegeix un grup de colons establerts en un territori salvatge. L’Oest salvatge en què s’havien convertit les terres de ponent.

Cal dir que qui escriu aquestes ratlles, un estudiós del Parrot, va patir un trauma llegint a l’inventari que es va fer de la hisenda de Jaume Banqué un cop executat, que al menjador de casa seva només hi havia una taula amb dos bancs i dues cadires ordinàries..., la llegenda, la màgia del personatge es va fondre i totes les creences i suposicions que m’havia fet al llarg d’anys desaparegueren en un instant.

Un altre dels encerts d’aquest estudi és que va més enllà de la mort del Jaume Banqué i sorprèn que, per causa de la gravetat de les acusacions a les quals es va haver d’enfrontar, la seva hisenda no fos confiscada

per l'estat per rescabalar les víctimes. El seu fill, Jaume Banqué Biosca, continuarà fent una vida normal: comprant, venent, casant-se amb la filla d'un terratinent del poble i arribant a ser alcalde de Mollerussa.

Ens trobem davant d'un gran estudi fet amb un enorme rigor i serietat, que ha donat com a resultat un llibre imprescindible i amb un arplec de documents monumental que segur que serviran per conèixer millor no solament la història del Parrot, també la Mollerussa de l'època i tota la seva comarca.

Lo Parrot, l'enigma

Gallart i Lladonosa, en aquest llibre plantegen un gran enigma. A tots els diaris de l'època i al mateix extracte del judici que va redactar el cap de l'Estat Major, es menciona Jaume Banqué com l'alcalde de Mollerussa. Però els llibres d'actes de Mollerussa comencen precisament l'any 1846 i en ells Banqué no és que no hi consti com a alcalde, és que no forma part ni del consistori.

Podria haver passat el següent:

- Que per Mollerussa era un deshonor haver tingut com a alcalde un criminal i l'haguessin volgut “esborrar” de la història —i per fer-ho calia l'aquiescència dels grans propietaris de la vila, un Fuente Ovejuna— destruint el llibre d'actes que hi havia de l'any 1846 i anys anteriors i tots els documents on hi hagués la signatura de Banqué i començar un altre llibre d'actes amb l'any 1846 falsejat i escrit amb errors notables.
- Si donem com a vàlida la suposició que el Parrot no fou mai l'alcalde de Mollerussa, aleshores parlariem d'una gran confabulació, —o d'una possible acció dels serveis secrets de l'estat— per assassinar l'exdiputat Perpinyà. Primer hauria estat la manipulació dels diaris; després la detenció i l'assassinat, aplicant la llei de fugues, de tota una sèrie de malfactors que mai no van poder declarar ni explicar-se, i, finalment, fer servir Jaume Banqué com a cap de turc, mostrant-lo com la mà negra i intel·ligent que hi havia darrere d'aquells pobres facinerosos, per afusellar-lo després d'una paròdia de judici, amb la qual cosa es tancava el cercle al voltant de l'assassinat i s'acontentava l'opinió pública.

Felip Gallart, Vicent Lladonosa i la ciutat de Mollerussa esperen que, amb la publicació d'aquest llibre "obert", algun dels seus lectors aportï nova documentació que aclareixi i tanqui definitivament l'enigma Parrot.

Esteve MESTRE ROIGÉ

Introducció

A bans de l'arribada de l'aigua de reg, amb la construcció del Canal d'Urgell, la plana urgellenca era una vasta zona on la misèria provocava la formació de partides de bandolers que assolaven el territori. Una d'aquestes, el 19 de juliol de 1846, tingué la mala pensada d'assaltar el cotxe correu quan passava pels Pontets, a pocs quilòmetres de Bell-lloc, i segrestar el polític i advocat Francesc Perpinyà. La mort d'aquest personatge suposà la ferotge intervenció de la justícia amb el resultat de sis morts per la terrible llei de fugues, dos homes afusellats i vuit persones detingudes, entre ells dues dones, que segons la premsa de l'època estaven relacionats directament amb aquell delicte. Un mes després del segrest, Jaume Banqué Bas àlies Parrot era detingut per encobrir el cap de la banda, Antoni Tarragó, lo Masclet de Mollerussa, i no solament això, també per ser el cap principal d'una extensa xarxa de delinqüents que amb una "organizacion admirable" tenia infestat el país, tal com afirmava la premsa d'aquells dies i, sobretot, l'extracte de la causa formada contra els autors del segrest. Tota aquesta llegenda negra del Jaume Banqué arrenca de la Primera Guerra Carlina, quan el Parrot, decidit partidari carlí, aprofita la convulsa situació per relacionar-se amb la majoria de lladres i assassins i esdevenir el seu màxim dirigent. Jaume Banqué home ric, hàbil negociant i gran propietari, hostaler i alcalde de Mollerussa es va valdre de la seva envejable posició per esdevenir una mena de "padrí" que acabà dirigint les diferents partides de delinqüents per treure'n riquesa, poder i influència. El Parrot esdevingué així una mena de contrapoder a l'ombra. Es convertí en el vertader amo de la plana. Aquests han estat els tòpics. La realitat podria ser una altra o, si més no, podria no ser ben bé tal com ens l'havien explicada fins ara i algunes d'aquelles acusacions podrien no ser certes o almenys tenir uns altres matisos i tonalitats.

Aquest treball vol ser una aproximació al Jaume Banqué Bas, també conegut com lo Parrot de Mollerussa, a partir de l'aplec documental

més extens sobre la seva persona, almenys publicat fins ara, i de tots els actors que d'una manera o altra intervingueren, o foren acusats d'intervenir, en el segrest i la mort del polític Francesc Perpinyà. Una història que se'ns presentava massa barrejada amb elements llegendaris i interpretada a partir de dades inexactes, algunes fins i tot falses i manipulades per interessos que encara no hem pogut acabar d'escatir del tot: ni el seu abast, ni la seva intenció, ni la seva finalitat, ni els seus beneficiaris. No en culpem d'això els diferents historiadors que s'hi han apropat, tots ells, sense excepció, han fet una tasca absolutament meritòria i desinteressada, tal com es consignarà al llarg del treball. El problema rau en el seu mateix origen: el procés judicial és farcit d'incongruències, que obliguen a reconsiderar el cas i amb ell la figura del Jaume Banqué i contemplar tot plegat des d'una altra perspectiva, cosa que fem a la primera part del llibre amb una extensa exposició dels fets, dels personatges i de la misteriosa figura del Jaume Banqué, tot interrelacionant-ho amb el context de l'època.

La segona part la conforma un exhaustiu arrelplec documental. Els documents són encapçalats per una petita ressenya que, ben segur, facilitarà el seu maneig i la seva consulta. Hem inclòs també alguns comentaris i notes que ajudaran a contextualitzar-los en la seva època i a relacionar-los amb altres documents del llibre. Per tal de fer-lo encara més fàcil cada document té una indicació formada per un número i una lletra. El lector trobarà molts detalls desconeguts fins ara: testaments, inventaris de béns, capítols matrimonials, negocis, compra de nínxols; la procedència, l'origen i la identitat dels principals protagonistes, els seus ascendents i descendents; evidències sobre el segrest del fill del Parrot; cartes i semblances referides a Francesc Perpinyà; certificació de defuncions, fe de baptismes... tots ells rescatats d'arxius notariais, parroquials, de biblioteques o d'Internet. També recollim tota una col·lecció de notícies aparegudes en diaris i llibres de l'època i que servim ordenades segons la seqüència dels fets. Segur que tots aquests documents serviran a altres estudiosos que en un futur vulguin aprofundir en el mateix tema, si això passa nosaltres ens en sentirem molt satisfets.

No podem acabar aquest prefaci sense agrair a l'Ajuntament de Mollerussa tot el seu suport, i especialment al seu alcalde Marc Solsona, sense el qual no hagués estat possible la publicació d'aquest treball. I també a la Maria Jesús Llaveró, a l'Esteve Mestre, al Miquel Polo i al Norbert Niubò pel seu ajut i per la seva col·laboració.

Segrest i mort de Francesc Perpinyà

La Primera Guerra Carlina ha estat una autèntica guerra d'extermini. Una guerra civil que ha devastat el país. Ple d'odis, rancúnies i comptes per saldar no es tardarà gaire a iniciar-se'n una altra que es coneixerà amb el nom de la Guerra del Matiners o també Segona Guerra Carlina. La Primera Guerra Carlina no ha resolt el plet dinàstic que la va iniciar. Catalunya viu en un clima perpetu de guerra civil latent i larvada. El bandolerisme endèmic de la primera guerra s'agreuja. Molts carlins catalans no han estat inclosos al conveni de Bergara o a cap dels indults del govern liberal, els seus oficials no s'han pogut incorporar a l'exèrcit regular, tal com ho han pogut fer els bascos i els castellans. Alguns passen la frontera i es queden a França. Altres s'organitzen en partides i ben aviat a les seves files s'integren camperols empobrits, obrers aturats, frares exclaustrats, capellans irats, desertors de les quintes i esdevenen bandolers que viuen sobre el terreny, robant, extorsionant, segrestant a dojo. Incapaços d'enganxar-se a la vida civil, molts dels antics guerrillers es converteixen en bandolers. Les desamortitzacions, la venda dels comunals, els impostos abusius, llavors anomenats *consums*, l'obligació de les quintes, aboquen els pagesos a la misèria i faciliten el seu reclutament en petites quadrilles que infesten el país. Popularment són coneguts com a *trabucaires*. Les autoritats prefereixen dir-los "latrofaciosos".

La manca de pluges i la sequera fan que la majoria d'anys minvin les collites o es perdin. Una extensió de "cincuenta leguas cuadradas de un terreno llano, pingüe y feraz" només produeix tres collites mitjaneres cada cinc anys i els propietaris es veuen en la necessitat de deixar la meitat dels camps de guaret. I els anys que es perd la collita, dos de cada cinc, els pagesos es veuen abocats a la misèria.

L'Estat està militaritzat i regeix el país amb mesures terroristes: estats de setge, judicis sumaris, bans infames, detencions arbitràries, allotjaments de tropes, execucions i lleis de fugues. Persegueix i agreuja encara més la misèria amb un abominable sistema d'impostos i de recàrrecs que els ajuntaments i els contribuents no poden satisfer. I quan li convé utilitza l'exèrcit i les forces d'ordre per reprimir qualsevol expressió de malestar, sense estalviar empresonaments, matances, execucions i bombardejos massius.

Entreguerres, bandolerisme, bullangues i avalots. Clima continu de guerra civil. Catalunya surt d'una guerra i és a punt d'entrar en una altra. El període que va entre 1840 i 1846 és ple d'instabilitats polítiques, de repressió, de violències, de misèries i de desesper. Aquesta és, a grans trets, la calamitosa situació del país quan es produeix el segrest del polític i advocat Francesc Perpinyà Massot.

El segrest i la lamentable mort de Francesc Perpinyà forma part del llegendari mític de la plana de l'Urgell i, sobretot, de la ciutat de Mollerussa. És un esdeveniment que no solament commociona aquestes poblacions, tot Catalunya i tot Espanya en resten corçolades. La ressonància del cas és extraordinària i arriba a tots els racons. Només cal seguir la premsa de l'època per adonar-se'n. Durant gairebé sis mesos els diaris barcelonins *Diario de Barcelona*, *El Fomento* i *El Barcelonés* n'ofereixen un ampli seguiment a partir dels articles que envien els seus corresponents. La premsa antigovernamental de Madrid aprofita l'assassinat del senyor Perpinyà per atacar la política de "terror" que practiquen les autoritats de Catalunya i, sobretot, per qüestionar el capità general del Principat, Manuel Bretón, que dirigeix el país amb mà de ferro. Un cop publicat el segrest, aquests diaris es llancen contra el govern acusant-lo de passivitat. Una de les veus (24b) afirma que curiosament aquest fet ha passat en un territori sotmès a estat de setge perpetu, on hi ha una gran quantitat de tropes de l'exèrcit, molta policia, guàrdies civils i un cos de més de, segons ell, cinc-cents mossos d'esquadra pel qual el redactor no sent cap simpatia. El capità general de Catalunya en surt molt mal parat. Però no manquen veus que l'elogien. A *El Heraldo* de Madrid (31b) es diu que des de l'agost de 1845 s'han detingut cent cinquanta lladres, cinquanta-tres delinqüents han mort en accions o en l'aplicació de la llei de fugues i setze més han estat afusellats, segons el corresponent allò diu molt a favor del general Bretón, el qual segons aquest periodista es desvia per fer desaparèixer els bandolers que infesten el país.

Tanta és l'anomenada del cas que fins i tot Pascual Madoz el recull al seu monumental diccionari geogràfic. Al volum XII descriu el llogarret de *Margales* (Margalef, despoblat de Torregrossa, a pocs quilòmetres de Lleida): “y entre estas ruinas y las casas que distan entre si un tiro corto de fusil, se halla un pozo donde arrojaron los ladrones al malogrado diputado a Cortes sr. Perpiñá, horriblemente asesinado por aquellos”.

Tant o més horrible que la mort del polític serà la reacció de les autoritats, que es mostraran brutals, implacables i despietades. Sis homes seran executats per l'aplicació de la llei de fugues, sense cap tipus de judici. Dos més seran afusellats després d'un consell de guerra sumariíssim sense garanties judicials i vuit persones seran detingudes per simples sospites, entre elles dues dones. La justícia de l'època no està per orgues.

El segrest

Ja hem dit més amunt que hi ha elements que ens fan pressentir que tot plegat no s'ajusti a la realitat dels fets. En aquesta primera part ens limitarem a donar la versió que es va difondre des dels estaments oficials. Vagi per endavant també que totes les persones que consten en aquest capítol són implicades en un consell de guerra i per tant sotmeses a un procediment totalment arbitrari i injust. L'acusat no té cap tipus de garantia i pot ser detingut i arrestat de manera totalment improcedent, sense respectar l'habeas corpus ni la presumpció d'innocència ni els drets més elementals. Que els noms de totes aquestes persones apareguessin en l'extracte del judici o a les notícies de l'època no vol dir forçosament que formin part de la banda de bandolers que el dia 19 de juliol segresta l'advocat i polític Francesc Perpinyà, ni que hi estiguin implicats, ni que siguin culpables: en aquells anys una delació, una simple sospita pot suposar la detenció més arbitrària i el pitjor dels càstigs.

Les calors de l'estiu són insuportables i les malalties molt freqüents. El pas de les tropes per perseguir les nombroses partides de bandolers és un continu i el seu allotjament als pobles és molest i vexatori. La misèria creix i les contribucions van en augment. Els ajuntaments necessiten fins al darrer ral per acontentar l'intendent i els recaptadors d'impostos. La collita és molt dolenta (30b i 39b) i hi ha poca feina per a un paleta. L'Antoni Tarragó, el Masclet de Mollerussa, no té diners i en necessita. Robar el correu diligència li sembla un cop segur i la solució als seus

problemes. Segons diu l'extracte del sumari (59b), el dia 12 o 13 de juliol i després el 18 del mateix mes, el Masclet intenta que l'Antoni Romà de Miralcamp li proporcionï quatre o cinc homes per poder realitzar un robatori el vespre del diumenge 19 de juliol. El de Miralcamp no ho veu clar i no l'ajuda. A través de la Maria Not el Masclet envia una esquila a l'Isidre Melis de Juneda. Concerta una cita per al mateix dissabte amb aquest i dos companys seus, el Joan Olivart àlies el Perruca i el Ramon Vilamajó àlies el Mercè, tots de Juneda. Deixen les tasques del batre i es troben en una plaça de Lleida on ultimem els detalls de l'assalt i compren dues escopetes retallades a un mestre armer de la ciutat. El Masclet encara recluta dos homes més: el Francesc Bosch àlies el Grenyes, fill de Juneda, i el Josep Martí àlies el Sord, de Cervià. De moment són sis persones: quatre homes de Juneda, un de Cervià i ell mateix de Mollerussa. El cop serà aquell mateix vespre.

Hi ha una versió que dóna el postilló de la diligència al diari *Español* del 13 d'agost (32b). Falta poc per a les 11 de la nit del diumenge 19 de juliol de 1846. Al punt dels Pontets, entre Bell-lloc i els Alamús, al peu mateix de la carretera reial, vuit homes armats amb fusells retallats i amb trabucs intercepten el pas i donen l'alto al cotxe correu conduït per Diego Albaró. Dins de la diligència, en Francesc Perpinyà Massot, advocat i polític de renom, és despertat sobtadament pels crits dels bandolers. Els malfactors pregunten al majoral per la persona que ha pujat a l'hostal de les Soques de Bellpuig. Algú, des d'aquest poble, els ha informat prèviament que en aquella diligència hi viatja un senyor que ha agafat el cotxe correu per qui podran demanar molts diners. El majoral i el postilló ho verifiquen i els bandolers passen a l'acció. Ordenen a l'advocat que baixi de la posta tot anomenant-lo lladre. L'advocat exclama que els lladres són ells. Obren violentament la porta i el llencen a terra. Roben alguns efectes i els diners de la diligència i dels acompanyants i a les onze de la nit s'emporten Perpinyà cap als camps de l'esquerra del camí. Al majoral i al postilló els ho adverteixen, els hi va la vida: han d'anar al pas durant tres quarts d'hora i no han de donar part del que ha passat, cinc de la banda s'encarregaran d'assegurar-se que així ho faran. Els segrestadors animen el pres dient-li que no li faran cap mal, Perpinyà els diu que no té cap por, que ell no ha fet mai cap mal a ningú.

Alguns diaris com *La Esperanza* i *El Clamor Público* (18b) situen el lloc del fets prop del tossal de Moradilla. També hi ha algunes diferències al voltant de com se l'emporten: uns diuen que el fan muntar en un ruc